

Skötselplan för naturreservatet Stolpaberg i Vetlanda kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att

- bevara ett stort och variationsrikt barrnaturskogsområde med vildmarkskaraktär
- bevara den biologiska mångfald som är knuten till barrnaturskog
- bevara de listade habitaterna enligt EU:s art- och habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Stolpaberg
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	ja (SE0310509)
IUCN-kategori	Ia – strikt naturreservat
Miljömål	Levande skogar
Län	Jönköping
Kommun	Vetlanda
Socken	Lemnhult
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel (13)
Karta	fastighetskarta: 6F0c, 6F0d terrängkarta: 6FSV
Lägesbeskrivning	Stolpaberg ligger 2 km väster om Lemnhults kyrka
Fastigheter	del av Hökatorp 1:5, 1:6, 1:7 (fastighetsbeteckning för ny fastighet ej klar)
Markägarkategori	staten (Naturvårdsfonden)
Gräns	se karta bilaga 1. Reservatsgränsen följer den blivande fastighetsgränsen. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	122 ha

Markslag

Skogsmark	116 ha
Våtmark	4 ha
Vatten	1 ha
Övrigt	1 ha

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>
Hällmarkstallskog	19 ha	Västlig taiga (9010) 92 ha
Barrblandskog	73 ha	— ” —
Barrungskog (15-60 år)	10 ha	
Barrungskog-kalmark (< 15 år)	3 ha	
Barrsumpskog, tallmosse	11 ha	Skogbevuxen myr (91D0) 11 ha
Öppen mosse och kärr	4 ha	Öppna svagt välvda mossar, gungflyn (7140) 4 ha
Skogsgöl	1 ha	Dystrof sjö (3160) 1 ha
Övrigt; väg, parkering	1 ha	

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Stolpaberg är beläget på Skäftesfallsplatån, en höglänt berggrundsplatå på gränsen mellan de östra delarna av Kronobergs och Jönköpings län. Högsta punkten i reservatet är ”berget Stolpaberg” som ligger 290 meter över havet. Platån karaktäriseras av en småbruten berggrundsytta med ett tunt täcke av morän. Berget går i dagen på flera ställen. Berggrunden utgörs av granit. Reservatsområdet kantas i väster och öster av de två långsträckta myrarna Hultamyren med Hultagölen och Långemossen. I övrigt omges reservatet av skogsmark. Stolpaberg ligger inom Emåns huvudavrinningsområde.

Historik och markanvändning

Området utgjordes av skogs- och myrmark på 1950-talet och det har troligen varit utmark även längre tillbaka. I nordväst däremot har det legat ett torp, ”Isingtorp” (fornlämning Lemnhult 104:1). Skogen i de yttre delarna av reservatsområdet har brukats, även i sen tid. I hällmarksområdet i reservatets mitt är däremot spåren av mänsklig aktivitet knappt märkbara.

Växt- och djurliv

Kärnan i reservatet, ”berget Stolpaberg”, utgörs av äldre naturskogsartad hällmarkstallskog. Runtomkring växer framförallt äldre grandominerad barrskog på frisk mark, omväxlande med gransumpskog, tallmosse och ungskogar av gran eller tall. Det förekommer ett visst inslag av lövträd, mestadels björk men även enstaka aspar, sälgar och rönnar. Förekomsten av död ved är i de äldsta bestånden måttlig-god, både av stående torrakor och liggande lågor. Hultamyren består till största delen av öppna kärmader och gungflyn kring Hultagölen. Mängden träd, främst björk och tall, ökar ju längre från gölen man kommer. Långemosse är en långsmal plan kärryta. De öppna delarna domineras av starr och vitmossor, medan det mot kanterna övergår i tallrismosse med skvattram.

Området är inte inventerat på arter. På talltorrakor finns knappnåslavar och de äldre granarna är bitvis draperade med hänglavar. Det finns uppgift om en tjäderlekplats inom reservatsområdet. Sparvuggla finns noterat i omgiv-

ningarna kring reservatet och det är inte otänkbart att den går att finna även i reservatet. Ett annat artfynd från omgivningarna är ullticka, en rödlistad svamp, som också skulle kunna finnas eftersom lämpligt substrat finns att tillgå.

Naturreservatet Stolpaberg ingår i ett barrdominerat landskap med flera skyddade områden inom 5 km avstånd. De största utgörs av naturreservaten Stora och Lilla fly samt Svarta håls vildmark.

Friluftsliv

Stolpaberg är inget känt friluftsområde och lockar idag främst svamp- och bärplockare.

Dokumentation

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.

Franzén, L. 1994. Våtmarker i Vetlanda kommun. Meddelande 10/94.

Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. *Natur i Jönköpings län*.

SGU serie Ae 147. Jordartskartan 6F Vetlanda SV.

SGU serie Af 170. Berggrundskarta 6F Vetlanda SV.

Skogsvårdsstyrelsen, 1993. Nyckelbiotopsinventering.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Skötseln av naturreservatet ska syfta till

- * att bevara och utveckla skogens naturskogskaraktär och de strukturer och arter som hör till en naturskog
- * att bevara områdets vildmarkskaraktär, vilket främst gäller hällmarksområdet i den centrala delen av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområde 1 är indelat i delområden med olika skötselåtgärder. För hela skötselområde 1 gäller långsiktigt samma bevarandemål. Skötselområde 2 är indelat i delområden utifrån naturtyp. Delområdena framgår av skötselplan-kartan, bilaga 2a.

Skötselområde 1 Barrskog	105 ha
Naturtyp: Hällmarkstallskog	19 ha
Barrblandskog	73 ha
Barrungskog (15-40 år)	10 ha
Kalmark (0-15 år)	3 ha
Natura 2000-habitat: Västlig taiga	92 ha

Skötselområdet utgörs av gammal naturskogsartad hällmarkstallskog som omges av äldre grandominerad barrskog på frisk mark. Det förekommer ett visst lövinslag, mestadels björk men även enstaka aspar, sälgar och rönnar. Ungskogar av gran eller tall ingår och ligger främst i den västra delen av reservatet. Det ligger små öppna eller skogsbevuxna våtmarker insprängda i barrskogen. Våtmarker mindre än ett halvt hektar ingår i skötselområde 1.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av barrnaturskog ska vara minst 92 ha och öka till 105 ha. Skogen ska hysa en artrikedom av mossor, lavar, svampar och vedskalbaggar knutna till barrnaturskog.
- Tall ska utgöra minst 70 % av virkesvolymen inom hällmarksområdet och minst 45 % inom hela skötselområde 1.
- Lövträd ska utgöra minst 5 % av virkesvolymen.
- Död ved ska förekomma med minst 20 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm), varav minst 2 m³/ha utgörs av grova lågor och torrträd (diameter > 20 cm).
- Tjäder ska finnas med minst 1 kull kycklingar varje år (inom hela reservatet).

Skötselåtgärder

- Inom skötselområde 1 gäller så lite ingrepp som möjligt, där inget annat anges.
- *Delområde 1a:* röj kalmark-ungskogsbestånden (< 15 år) i syfte att gynna en hög andel lövträd och uppkomst av nya tallar. Åtgärderna bör vara genomförda senast 2010 och kan därefter återupprepas vid behov.
- *Delområde 1b:* luckhugg barrungskogsbestånden (15-40 år) för att öka naturvärdet. En lucka bör vara ca 30 x 30 meter. Eventuell förekomst av lövträd sparas. Av det som avverkas lämnas minst 5 m³sk till liggande död ved. Om det är möjligt kan övrigt virke forslas bort. Ringbarka ca 5

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ofta saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan därför medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

barrträd, i första hand gran, per hektar. Åtgärderna bör vara genomförda senast 2010.

- *Delområde 1c:* övriga kulturpräglade bestånd (kalmark) har bedömts uppnå naturvärden utan åtgärd. Vid behov kan dock åtgärder för att gynna förekomsten av lövträd och tall utföras.
- Naturvårdsbränning kan vara en lämplig skötselmetod för att bibehålla områdets naturvärden. Möjligheterna att bränna delar av skogen, i första hand de mer kulturpräglade bestånden, ska först utredas av bränningsexpert. Om reservatet prioriteras för naturvårdsbränning ska genomförandet planeras med räddningstjänsten samt regleras i detalj i avtal med utföraren av bränningen. Avverkning av träd kan bli aktuellt innan en eventuell bränning genomförs. Information kring bränningen ska ske.
- *Isingtorp:* kulturlämningar kring torpet Isingtorp får röjas fram.
- *Vägen:* vägen genom reservatets södra del får hållas öppen och framkomlig.
- *Förbättrat kunskapsunderlag:* inventering av vedlevande skalbaggar, vedsvampar samt av fågelfaunan ska genomföras och ligga till grund för lämpliga bevarandemål.

Skötselområde 2 – Skogbevuxen myr, öppen myr och göl	16 ha
Naturtyp:	
Barrsumpskog, tallmosse	11 ha
Öppen mosse	4 ha
Göl	1 ha
Natura 2000-habitat:	
Skogbevuxen myr (91D0)	11 ha
Öppna svagt välvda mossar, gungflyn (7140)	4 ha
Dystrof sjö (3160)	1 ha

Reservatsområdet kantas i väster och öster av de två långsträckta myrarna Hultamyren med Hultagölen och Långemossen. Det ligger dessutom små våtmarker insprängda i barrskogen, där de som är större än ett halvt hektar har avgränsats på kartan och ingår i skötselområde 2.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av barrsumpskog/skogbevuxen mosse ska vara 11 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Utbredningen av öppen mosse ska vara 4 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Utbredningen av dystrof sjö ska vara 1 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Hydrologin ska vara naturlig och opåverkad.
- Död ved (låg- och torrträd, diameter >10 cm) ska förekomma med minst 15 m³/ha i barrsumpskogen.

- Naturtyperna ska ha en naturlig artsammansättning.
- Tjäder ska finnas med minst 1 kull kycklingar varje år (inom hela reservatet).

Skötselåtgärder

- Inga.

Friluftsliv och gränser

Bevarandemål

- Naturreservatets gränser skall vara markerade och röjda.
- En parkeringsplats för ca 4 bilar ska finnas i reservatet.
- Två informationstavlor som innehåller karta över området, information om reservatets naturvärden och reservatsföreskrifter för allmänheten ska finnas i reservatet.
- En ca 2 km lång strövstig ska finnas.

Skötselåtgärder

- Reservatsbrickor ska sättas upp utmed gränsen inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft. Gränsen norr om Hultagölen ska röjas klart.
- En parkeringsplats ska anläggas i reservatets norra del (se bilaga 2a). Vägen till reservatet ska vara framkomlig för biltrafik.
- En informationstavla ska iordningställas och placeras vid parkeringen. Ytterligare en informationstavla ska placeras där vägen korsar reservatets södra gräns.
- En ca 2 km lång strövstig ska anläggas genom reservatet med start och mål vid parkeringen.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Bevarandemålen behöver kompletteras på artnivå. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidsplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten.

Kunskapen om förekomsten av arter i området behöver förbättras. Särskilt intressant är det att öka kunskapen om förekomsten av vedlevande svampar och skalbaggar, samt om fågelfaunan.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder samt finansiering

Åtgärd	Var	När / intervall	Prioritet	Finansiering
Gränsmarkering och gränsröjning	Yttergräns	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Anlägga parkeringsplats	Angiven P-plats på karta	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Ta fram och sätta upp informations-skylt	Parkeringen, södra infarten	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Underhåll av väg till parkering	Norr om P-plats	Vid behov	1	Reservatsanslag
Anlägga strövstig	1	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	3	Reservatsanslag
Röja fram lövträd och tall	1a	Senast 2010 och därefter vid behov	2	Reservatsanslag
Luckhugga och ringbarka	1b	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Artinventering	1	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Enligt tidsplan för Basinventerings- och Uppföljningsprojekten	1	Projektmedel

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

2a Skötselplankarta